

บทความวิจัย

เรื่อง

บทบาทของสหรัฐอเมริกากับการเปิดท่าเรือญี่ปุ่นตั้งแต่ ค.ศ.1850-1868

โดย

นางสาวดชาวัลย์ ดวงใจ

รหัสนักศึกษา 05530762

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงทิพย์ เกียรติสกุล

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556

ชื่อเรื่อง บทบาทของสหรัฐอเมริกากับการเปิดท่าเรือญี่ปุ่นตั้งแต่ ค.ศ. 1850-1868

ชื่อ-นามสกุลนักศึกษา นางสาวดาวัลย์ ดวงใจ รหัสนักศึกษา 05530762

ชื่อ-นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงทิพย์ เกียรติสหัสกุล

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

บทความเรื่องบทบาทของสหรัฐอเมริกากับการเปิดท่าเรือญี่ปุ่นตั้งแต่ค.ศ. 1850-1868 มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายให้เห็นถึงบทบาทของสหรัฐอเมริกาต่อการเข้ามาเปิดท่าเรือญี่ปุ่น โดยเน้นศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนผลักดันให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาดำเนินการเปิดท่าเรือญี่ปุ่นในสมัยโทกูงาวะ จากการแข่งขันของประเทศมหาอำนาจตะวันตกภายใต้ลัทธิพาณิชย์นิยม และศึกษาถึงบทบาทของสหรัฐอเมริกาในการเข้ามากดดันให้ญี่ปุ่นดำเนินการเปิดท่าเรือโดยใช้กองเรือรบอเมริกาที่มีแสนยานุภาพ ภายใต้การนำของนายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ จนประสบความสำเร็จและทำให้สหรัฐอเมริกาสามารถเข้ามาลงนามในสนธิสัญญาการค้าคือสนธิสัญญาคานะกาวะกับญี่ปุ่นเป็นชาติแรก และยังเป็นต้นแบบให้กับชาติมหาอำนาจตะวันตกเข้ามาทำสนธิสัญญากับญี่ปุ่น รวมทั้งผลกระทบที่ญี่ปุ่นได้รับภายหลังจากสหรัฐอเมริกาเข้ามาดำเนินการเปิดท่าเรือ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง อันเป็นผลมาจากการหลั่งไหลเข้ามาของชาวต่างชาติภายใต้ข้อตกลงในสนธิสัญญา ทำให้ประชาชนญี่ปุ่นเกิดความไม่พอใจต่อรัฐบาลโทกูงาวะจึงก่อให้เกิดการประท้วงและปัญหาความวุ่นวายต่างๆขึ้นทั่วประเทศญี่ปุ่น จนนำไปสู่การปฏิรูปประเทศเพื่อฟื้นฟูพระราชอำนาจขององค์จักรพรรดินับตั้งแต่ค.ศ. 1868

คำสำคัญ : บทบาทของสหรัฐอเมริกา การเปิดท่าเรือญี่ปุ่น ค.ศ. 1850-1868

บทนำ

สหรัฐอเมริกา มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการยุติการอยู่อย่างโดดเดี่ยวของญี่ปุ่น หลังจากญี่ปุ่นปิดประเทศมานานกว่า 200 ปี จากความเจริญรุ่งเรืองของธุรกิจล่าปลาวาฬทำให้สหรัฐอเมริกามีความสนใจประเทศญี่ปุ่นเช่นเดียวกับประเทศมหาอำนาจอื่นๆ เช่น อังกฤษ รัสเซีย และฝรั่งเศส โดยสหรัฐอเมริกาได้แสดงเจตจำนงในการทำการค้ากับญี่ปุ่นและเรียกร้องให้ญี่ปุ่นยอมเปิดเมืองท่าเพื่อช่วยเหลือลูกเรือชาวอเมริกันที่อับปางและให้การสนับสนุนด้านเสบียงอาหาร แต่กฎหมายโทกุงาวะมีการลงโทษชาวต่างชาติที่ขึ้นฝั่งญี่ปุ่น รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงส่งทูตมาเพื่อเจรจากับญี่ปุ่นโดยปราศจากท่าทีคุกคามใดๆ แต่ญี่ปุ่นก็ได้ปฏิเสธต่อข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาทั้งสิ้น จนกระทั่งใน ค.ศ. 1852 นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ ได้เดินทางออกจากสหรัฐอเมริกามายังญี่ปุ่นพร้อมกับนำเรือรบที่ทันสมัยจำนวน 3 ลำ เพื่อยื่นสาส์นของประธานาธิบดีฟิลมอร์ในการเจรจาทำข้อตกลงทางการค้าโดยขอให้ญี่ปุ่นยอมเปิดท่าเรือให้แก่เรือสินค้าของอเมริกาเพื่อแวะเติมเสบียงอาหาร เติมน้ำมันและทำการค้าบริเวณเมืองท่า ซึ่งญี่ปุ่นได้ขอเวลาในการตัดสินใจ ต่อจากนั้นใน ค.ศ. 1854 เมื่อนายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ ได้เดินทางกลับมาอีกครั้งพร้อมกับกองเรือรบอเมริกาจำนวน 8 ลำ เพื่อรับคำตอบจากญี่ปุ่น ผลปรากฏว่าญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาได้ร่วมกันทำข้อตกลงทางการค้าร่วมภายใต้ชื่อสนธิสัญญาอะนะกาวะ โดยญี่ปุ่นได้เปิดท่าเรือทั้ง 3 แห่ง คือ นางาซากิ ชิโมดะ และฮาโกดาเตะ

การหลั่งไหลเข้ามาของชาวอเมริกันจำนวนมากเพื่อทำการค้าขายที่เมืองท่าทั้ง 3 แห่งตามข้อตกลงในสนธิสัญญาอะนะกาวะ ทำให้สภาพสังคมญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนญี่ปุ่น จนก่อให้เกิดปัญหาความวุ่นวายต่างๆ ทั่วประเทศ แต่รัฐบาลโทกุงาวะก็ไม่สามารถจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ จึงทำให้เกิดขบวนการชาตินิยมเพื่อฟื้นฟูพระราชอำนาจของสมเด็จพระจักรพรรดิ จากความสำเร็จที่สหรัฐอเมริกาสามารถเข้ามาดำเนินการเปิดท่าเรือญี่ปุ่นได้ทั้ง 3 แห่ง นับเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่น จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนผลักดันให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาดำเนินการเปิดท่าเรือญี่ปุ่น การเข้ามากดดันโดยใช้กองเรือรบที่มีแสนยานุภาพจนประสบความสำเร็จในการทำ

สนธิสัญญาคณะกรรมาธิการ รวมทั้งศึกษาผลกระทบในด้านต่างๆที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น อันเป็นผลสืบเนื่องจากการเข้ามาของสหรัฐอเมริกาและชาติมหาอำนาจตะวันตกอื่นๆให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นปัญหาที่เลือกศึกษา

การปิดประเทศของญี่ปุ่นในสมัยโทกูงาวะนั้นมีสาเหตุมาจากคนญี่ปุ่นมีความเลื่อมใสในศาสนาคริสต์ ที่เผยแพร่เข้ามาตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 ซึ่งรัฐบาลเห็นว่าคำสอนของศาสนาคริสต์ที่เน้นความเท่าเทียมจะทำให้สังคมญี่ปุ่นเกิดความวุ่นวายและจะเป็นเครื่องมือแทรกแซงกิจการภายในของญี่ปุ่น จึงได้มีการขับไล่มิชชันนารีห้ามนับถือศาสนาคริสต์ ห้ามทำการค้ากับประเทศที่นับถือศาสนาคริสต์ แต่ก็ยังคงทำการค้ากับประเทศจีนและฮอลันดา โดยญี่ปุ่นดำเนินการปิดประเทศเป็นเวลากว่า 200ปี จนทำให้ญี่ปุ่นล่าช้ากว่าประเทศตะวันตกอยู่มาก ซึ่งในขณะนั้นยุโรปเริ่มมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 18-19 ส่งผลให้ชาติมหาอำนาจตะวันตกต่างๆเริ่มเดินเรือเข้ามายังประเทศญี่ปุ่นเพื่อติดต่อทางการค้า เช่น ประเทศรัสเซีย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา โดยสหรัฐอเมริกามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการผลักดันให้ญี่ปุ่นเปิดท่าเรือถึง 3 แห่ง ได้แก่ นางาซากิ ชิโมดะ และฮาโกดาเตะ นอกจากนั้นสหรัฐอเมริกายังเป็นชาติแรกที่ได้ลงนามในสนธิสัญญาทางการค้ากับญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการ ซึ่งนำไปสู่การสิ้นสุดการอยู่อย่างโดดเดี่ยวของประเทศญี่ปุ่น

สหรัฐอเมริกา มีความพยายามในการติดต่อค้าขายกับญี่ปุ่น โดยมีจุดเริ่มต้นจากธุรกิจล่าปลาวาฬทางแปซิฟิกตอนเหนือและรอบหมู่เกาะญี่ปุ่น ทำให้สหรัฐอเมริกามีความจำเป็นที่ต้องจอดแวะเติมน้ำมันและเสบียงอาหาร สหรัฐฯเรียกร้องให้ญี่ปุ่นทำสนธิสัญญาทางการค้าและเปิดประเทศ โดยส่งนายเจมส์ บิดเคิล มาเป็นผู้นำคณะทูตในการเจรจากับญี่ปุ่น แต่การเจรจาไม่บรรลุผล จนกระทั่งการมาของนายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ พร้อมกับกองเรือรบ 3 ลำ ที่เรียกว่า เรือดำ จอดเทียบท่าอยู่ใกล้ชายฝั่งเมืองเอโดะ (โตเกียว) ทำหน้าที่เป็นทูตยื่นสาส์นจากประธานาธิบดีฟิลมอร์ในการแสดงความจำนงที่จะเจรจาท่าสนธิสัญญากับญี่ปุ่น โดยวัตถุประสงค์ของสหรัฐอเมริกามี 3 ประการคือ 1.) เพื่อปกป้องลูกเรือและทรัพย์สินของอเมริกา 2.) เพื่อขออนุญาตให้เรือสามารถเข้าไปจอดในท่าเรือญี่ปุ่นได้ ในการเติมเสบียงอาหาร 3.) เพื่อทำการค้าขายอย่างเป็นทางการกับญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นได้ให้การต้อนรับสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการเป็นมิตร เพราะตระหนักถึงแสนยานุภาพและเทคโนโลยีทางการทหารของประเทศตะวันตก จึงผ่อนปรนนโยบายต่างๆ โดยจัดพิธีรับสาส์นขึ้นที่เมืองคูริฮามะ โดยเนื้อหาตอนหนึ่งของสาส์นนั้นระบุว่า “เพื่อให้สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นดำรงอยู่อย่างมีไมตรีจิตต่อกันและมีความสัมพันธ์ทางการค้าซึ่งกันและกัน ” (อิวัจ บอร์ดัน , 2526 : 41) จึงเห็นว่า สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นควรทำการค้าเพื่อประโยชน์ร่วมกัน ลูกเรือที่เรืออับปางควรได้รับความช่วยเหลืออย่างมีเมตตา กองทัพเรือของอเมริกาควรได้รับการอนุญาตให้สามารถจอดเรือเติมเสบียงอาหารและถ่านหินได้ ญี่ปุ่นได้ขอเวลาในการปรึกษาหารือ นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ จึงได้กลับออกไปจากชายฝั่งใกล้เมืองเอโดะและจะกลับมารับคำตอบอีกครั้ง

ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1854 การกลับมาอีกครั้งของ นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ พร้อมกับเรือรบจำนวน 8 ลำ โดยญี่ปุ่นรู้ว่าหากไม่ยอมรับต่อข้อเรียกร้องของอเมริกาอาจนำประเทศเข้าสู่สงครามได้ จึงให้มีการเจรจากันที่เมืองคานากาวะและยอมปฏิบัติตามข้อเสนอของสหรัฐอเมริกา ทั้ง 2 ประเทศได้ลงนามกันในสนธิสัญญาคานากาวะ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 1854 โดยสหรัฐฯเรียกร้องให้เปิดเมืองท่าคานากาวะแทนเมืองนางาซากิ แต่รัฐบาลเห็นว่าเมืองคานากาวะอยู่ใกล้กับเมืองเอโดะเกินไปจึงได้เสนอเมืองที่อยู่ไกลออกไป คือ ชิโมดะ และฮาโกดาเตะ ในสนธิสัญญาคานากาวะอเมริกาเสนอว่าควรมีการแต่งตั้งกงสุลที่จะเป็นผู้ดำเนินการเจรจาทางการค้าระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกา สำหรับลูกเรือที่อับปาง เจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นจะต้องให้ความช่วยเหลือในการส่งกลับประเทศ และให้ชาวอเมริกาได้สิทธิสภาพนอกอาณาเขตในญี่ปุ่น ภายหลังจากที่ญี่ปุ่นทำสนธิสัญญาคานากาวะกับอเมริกา ชาตินิโงะวันตกก็เริ่มเข้ามาเจรจาเพื่อทำการค้ากับญี่ปุ่น โดยญี่ปุ่นได้ทำ “สนธิสัญญา 5 ชาติ” (เพ็ญศรี กาญจนมัย ,2527 : 97) กับ ฮอลันดา รัสเซีย อังกฤษ และฝรั่งเศส ซึ่งยึดเอาสนธิสัญญาคานากาวะเป็นต้นแบบ

การเปิดท่าเรือทั้ง 3 แห่ง คือ นางาซากิ ชิโมดะ ฮาโกดาเตะ ทำให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของญี่ปุ่น ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ สินค้ามีราคาแพงขึ้น ชาวนาและชามูไรได้รับผลกระทบอย่างมาก อีกทั้งยังถูกเรียกเก็บภาษีเพิ่มขึ้น จนก่อให้เกิดความวุ่นวายและความขัดแย้งต่างๆขึ้นภายในประเทศ คนญี่ปุ่นเกลียดชังชาวต่างชาติเป็นอย่างมากจึงมีการเดินขบวนต่อต้าน ลอบสังหารชาวต่างชาติและบุกโจมตีสถานทูตของชาวต่างชาติ

รัฐบาลได้รับแรงกดดันจากต่างชาติให้เพิ่มความคุ้มครองและต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายเป็นจำนวนมาก เกิดความเดือดร้อนทั่วประเทศญี่ปุ่น

จากการที่ญี่ปุ่นเปิดท่าเรือทั้ง 3 แห่งและลงนามในสนธิสัญญาคานากาวะกับสหรัฐอเมริกา ทำให้ประเทศมหาอำนาจตะวันตกเริ่มเข้ามาเรียกร้องที่จะติดต่อค้าขายกับญี่ปุ่น ต่างชาติเริ่มเข้ามาลงทุนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ญี่ปุ่นประสบปัญหาภายในประเทศทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ รวมไปถึงการหมดอำนาจของรัฐบาลโทกูงาวะ จึงเป็นแรงผลักดันให้ญี่ปุ่นเกิดการพัฒนาประเทศปรับปรุงระบบทางการเมืองในสมัยเมจิเพื่อให้เกิดความทันสมัยและทันเทียมประเทศมหาอำนาจตะวันตก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนผลักดันให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาดำเนินการเปิดท่าเรือของญี่ปุ่นในช่วงปลายสมัยโทกูงาวะ
2. เพื่อศึกษาบทบาทของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีต่อการดำเนินการเปิดท่าเรือญี่ปุ่น
3. เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของญี่ปุ่นภายหลังจากการถูกผลักดันให้เปิดท่าเรือ 3 แห่ง คือ นางาซากิ ชิโมดะ และฮาโกดาเตะ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงบทบาทของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีส่วนสำคัญต่อการเปิดท่าเรือของญี่ปุ่นและเป็นชาติแรกที่ได้เข้ามาทำการค้ากับญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการภายใต้สนธิสัญญาคานากาวะ ตั้งแต่ ค.ศ. 1850 จนนำไปสู่การเปิดเมืองท่า 3 เมืองอันได้แก่ นางาซากิ ชิโมดะ ฮาโกดาเตะ เพื่อติดต่อค้าขาย และให้ความช่วยเหลือลูกเรือชาวตะวันตกที่เรืออับปาง อีกทั้งผู้ศึกษายังศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคมญี่ปุ่นภายหลังจากการเปิดประเทศ สภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ความวุ่นวายต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเข้ามาของต่างชาติ จนนำไปสู่การเสื่อมอำนาจลงของรัฐบาลโทกูงาวะ ใน ค.ศ. 1868

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารภาษาไทย ทั้งในรูปแบบ หนังสือ บทความทางวิชาการ สารนิพนธ์ และรวบรวมข้อมูลทางสื่อออนไลน์

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาเจรจาต่อรองกับประเทศญี่ปุ่นในการเปิดท่าเรือทั้ง 3 แห่งแล้วสามารถแบ่งกลุ่มงานเขียนที่ผ่านมาตามประเด็นสำคัญต่างๆได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 งานเขียนที่อธิบายถึง ปัจจัยที่มีส่วนผลักดันให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาเปิดท่าเรือของ

ญี่ปุ่น

งานเขียนที่อธิบายถึงแรงกระตุ้นของชาวต่างชาติที่เข้ามาผลักดันให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศ ได้แก่ งานเขียนเรื่อง **ประวัติศาสตร์ทั่วไปญี่ปุ่นสมัยใหม่** ของ **เพ็ญศรี กาญจนโนมัย** (พ.ศ. 2527) ได้กล่าวถึง เหตุผลสำคัญในความพยายามเปิดประเทศญี่ปุ่นคือ ลัทธิพานิชนิยม มีพ่อค้า ข้าราชการ และมิชชันนารีที่เห็นว่าการค้าเป็นการเปิดหูเปิดตาชาวญี่ปุ่นให้มีวัฒนธรรมสูงขึ้น ความสนใจต่อดินแดนในมหาสมุทรแปซิฟิกของอเมริกาเป็นไปในทางการค้าเช่นเดียวกับอังกฤษ นอกจากนี้อเมริกายังมีธุรกิจล่าปลาวาฬทางแปซิฟิกตอนเหนือและรอบๆเกาะญี่ปุ่น ที่จำเป็นต้องแวะเติมถ่านหินและเสบียงอื่นๆ ความก้าวหน้าของการเดินเรือกลไฟ เส้นทางจากฝั่งแปซิฟิกของอเมริกาถึงเมืองจีน ประเทศมหาอำนาจตะวันตกเริ่มสนใจญี่ปุ่นตั้งแต่สงครามฝิ่นเป็นต้นมา เพราะญี่ปุ่นมีความเจริญรุ่งเรืองในการทำการค้ากับประเทศจีนและฮอลันดาอย่างมาก โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญของญี่ปุ่น มีทองแดง กำมะถันและด้าย

กลุ่มที่ 2 งานเขียนที่เน้นการอธิบายเกี่ยวกับบทบาทของสหรัฐอเมริกาต่อการเปิดท่าเรือญี่ปุ่น

งานเขียนที่อธิบายถึงบทบาทของสหรัฐอเมริกาในการเข้ามาผลักดันให้ญี่ปุ่นเปิดท่าเรือได้แก่ หนังสือ **ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่** ของ **ริชาร์ด สตอร์รี่** (พ.ศ. 2520) แปลโดย **พรรณี สรุงบุญมี** ได้กล่าวถึง การเดินทางมาของนายพลจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ พร้อมกับเรือรบ 8 ลำ เมื่อเดือน

กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1854 มีความพยายามอย่างยิ่งที่จะเจรจาการค้า กับญี่ปุ่น นายพลเพอร์รี่ยังคงยึดมั่นในทัศนคติของตนที่มีต่อคนญี่ปุ่น ในที่สุดญี่ปุ่นก็ได้มีการเซ็นสนธิสัญญาคานากาวะ เพื่อเปิดเมืองท่าฮาโกดาเตะและชิโมดะ แก่เรืออเมริกาเพื่อสนับสนุนด้านอาหาร ยุทโธปกรณ์ และภายใต้สนธิสัญญายังได้อนุญาตให้กงสุลอเมริกาเข้ามาประจำที่ญี่ปุ่น เมื่อญี่ปุ่นและสหรัฐฯได้ทำสนธิสัญญาคานากาวะร่วมกันทำให้ ชาติตะวันตกอื่นๆเข้ามา นายพลเรือเสเตอร์ลิงแห่งราชนาวีอังกฤษได้เข้ามาที่นางาซากิและได้ทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1854 ต่อมา เรือไคแอนนาของรัสเซียได้เข้ามาเจรจากับญี่ปุ่นที่เมืองชิโมดะ จนนำไปสู่การลงนามในสนธิสัญญาทกเกะคุริสส์ทางใต้และเอโตโรฟูให้แก่ญี่ปุ่น โดยให้ญี่ปุ่นเปิดเมืองท่า นางาซากิ ชิโมดะและฮาโกดาเตะให้แก่เรือรัสเซีย

ส่วนงานเขียน เรื่อง **ศตวรรษใหม่ของญี่ปุ่นจากเปอร์รี่ถึงปัจจุบัน** ของ ฮิวจ์ บอร์ดัน แพล โดย วุฒิชัย มูลศิลป์ (พ.ศ. 2526) ได้กล่าวถึงการเข้ามาของกองเรือรบที่เรียกว่า เรือดำภายใต้การบังคับบัญชาของนายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ ซึ่งมีความต้องการที่จะทำสนธิสัญญาทางการค้ากับญี่ปุ่น แต่ในขณะนั้นญี่ปุ่นดำเนินนโยบายปิดประเทศ รัฐบาลญี่ปุ่นเกรงว่านโยบายของตนที่ปฏิบัติกันมาในการขับไล่เรือต่างชาติจะนำประเทศไปสู่สงคราม จึงแต่งตั้งไคเมียวาให้รับผิดชอบป้องกันชายฝั่งทะเล แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความช่วยเหลือด้านเสบียงอาหาร สหรัฐอเมริกาก็เริ่มเรียกร้องรุนแรงขึ้นเพื่อให้ญี่ปุ่นยอมเจรจาทางการค้าด้วย แต่ญี่ปุ่นยังคงปฏิเสธข้อเรียกร้องต่างๆ ทำให้นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ ต้องกลับออกไปและไม่มีการทำสนธิสัญญาใดๆทั้งสิ้น กระทั่งการกลับมาอีกครั้งของนายพลเพอร์รี่ พร้อมเรือรบ 8 ลำ และทำการเจรจา หากข้อเสนอของเขาถูกปฏิเสธก็พร้อมทำสงครามทันที ญี่ปุ่นจึงยอมปฏิบัติตามข้อเสนอของอเมริกาในเรื่องจัดหาถ่านหินและเสบียงอาหารต่างๆ อีกทั้ง สหรัฐอเมริกายังเสนอให้ญี่ปุ่น เปิดเมืองท่าคานากาวะ แต่รัฐบาลญี่ปุ่นเสนอเมืองที่ไกลของไปจากเมืองหลวง คือเมืองฮาโกดาเตะ และเมืองชิโมดะ จนในที่สุดทั้ง 2 ประเทศได้ลงนามร่วมกันในสนธิสัญญาคานากาวะ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 1854 ทำให้ยุคแห่งการปิดประเทศของญี่ปุ่นสิ้นสุดลง

นอกจากนี้ยังมีงานเขียน เรื่อง **ประวัติศาสตร์ทั่วไปญี่ปุ่นสมัยใหม่** ของ เพ็ญศรี กาญจนนัย (พ.ศ.2527) กล่าวถึง นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ ที่นำขบวนเรือรบทันสมัย 3 ลำ มาถึงฝั่งอูราวะ

ใกล้เมืองเอโดะ เรียกร้องให้ญี่ปุ่นต้อนรับเขาในฐานะทูต พร้อมกับยื่นสาส์นของประธานาธิบดี แห่งฟิลมอร์ที่แสดงเจตจำนงในการทำสนธิสัญญากับญี่ปุ่นและมีความต้องการให้ญี่ปุ่นปฏิบัติต่อ ลูกเรืออเมริกาที่เรืออัปปางด้วยความเมตตา และให้สามารถจอดแวะเติมเสบียงอาหาร ถ่านหิน ญี่ปุ่น ยอมทำพิธีรับสาส์นและขอเวลาสำหรับการปรึกษาหารือ นายพลเพอร์รี่จึงเดินทางกลับออกไปและ จะกลับมารับคำตอบโดยตรงไม่ผ่านพวกคัทซ์(ฮอลันดา) กระทั่งในเดือน กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1854 นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ ได้กลับมาอีกครั้ง พร้อมกับเรือรบจำนวน 8 ลำ โดยกองทัพของ สหรัฐอเมริกาได้แสดงแสนยานุภาพแก่ชาวญี่ปุ่น ในที่สุดทั้ง 2 ประเทศจึงตกลงทำสนธิสัญญากานากาวะร่วมกัน และมีข้อความให้ญี่ปุ่นเปิดเมืองท่าเพิ่มอีก 2 เมือง คือ เมืองท่าชิโมดะและฮาโกดาเตะ โดยมีเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลเก็บสินค้า ให้ความช่วยเหลือลูกเรือที่อัปปางและ ส่งกลับประเทศ อีกทั้งสหรัฐอเมริกายังเตรียมตั้งกงสุลประจำประเทศญี่ปุ่นอีกด้วย

กลุ่มที่ 3 งานเขียนที่อธิบายถึงผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของญี่ปุ่นภายหลังเปิด

ทำเรือ

จากการศึกษางานเขียนที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบหลังจากญี่ปุ่นดำเนินนโยบายเปิดประเทศทั้ง ด้านเศรษฐกิจและสังคมได้แก่ หนังสือ เรื่อง ญี่ปุ่น:การก่อตัวเป็นชาติสมัยใหม่ ของ พรณิ ภัทรพล รักษ์ (พ.ศ. 2526) ได้กล่าวถึง ประเทศญี่ปุ่นภายหลังยอมทำสนธิสัญญากานากาวะที่อนุญาตให้ สินค้าจากต่างชาติเข้ามายังญี่ปุ่นได้ ภายใต้เงื่อนไขของสนธิสัญญาได้จำกัดอัตราภาษีทั้งสินค้า นำเข้าและสินค้าส่งออกไว้เหรียญเงินของญี่ปุ่นมีส่วนผสมทองคำต่อเงิน 1:5 ในขณะที่อัตราส่วน ระดับโลกเป็น 1:15 จึงส่งผลให้ทองคำไหลออกนอกประเทศเป็นจำนวนมาก เกิดภาวะเงินเฟ้อ ราคาราคาสินค้าต่างๆพุ่งสูงขึ้น

ส่วนในงานเขียนเรื่อง ประวัติศาสตร์ทั่วไปญี่ปุ่นสมัยใหม่ ของ เพ็ญศรี กาญจนอมัย (พ.ศ. 2527) ได้กล่าวถึง พ่อค้าต่างชาติที่เริ่มเข้ามาทำการค้าขายในเมืองท่าภายหลังจากทำสนธิสัญญากานากาวะ ใน ค.ศ. 1854 โดยเฉพาะที่เมืองโยโกฮามามีพ่อค้านำเงินเข้าประเทศญี่ปุ่นพร้อมกับส่งทอง ออกไปนอกประเทศ ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ นอกจากนี้สินค้าพื้นเมืองอย่างไหมและชา ก็เกิดความ ขาดแคลนในบางท้องถิ่น ข้าวมีราคาสูงมากขึ้น จึงสร้างความเดือดร้อนไปทั่วประเทศญี่ปุ่น ส่วน ด้านสำนักโชกุนไดเมียวที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายต่างๆไว้ ก็หันไปกู้ยืมเงินจากพ่อค้าและเก็บภาษีจาก

ชานาเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อชานาและชามูไร ที่มีฐานะยากจน จึงเกิดความวุ่นวาย การประท้วงขึ้นหลายครั้ง

นอกจากนี้ในงานเขียนวิวัฒนาการทุนนิยมของญี่ปุ่น ของ คงศักดิ์ สันติพิณฑวงษ์ (พ.ศ.2528) กล่าวถึง การลู่ซื้อของชานา เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความทุกข์ยาก ซึ่งมีสาเหตุมาจากการถูกขูดรีดอย่างหนักของชนชั้นปกครอง ราคาสินค้าที่สูงขึ้น ทำให้เกิดการคลาดแคลนอาหาร นำไปสู่การจลาจลภายในประเทศขึ้นหลายครั้ง เกิดความวุ่นวายก่อกวนชาวต่างชาติที่เริ่มเข้ามาตั้งแต่ญี่ปุ่นเปิดเมืองท่า จนนำไปสู่ขบวนการต่อต้านชาวต่างชาติและลอบสังหารชาวต่างชาติมากขึ้น บ้างก็บุกทำลายสถานทูต ทำให้รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อค่าเสียหายเป็นเงินจำนวนมาก

จากตัวอย่างงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่อง “บทบาทของอเมริกาต่อการเปิดท่าเรือญี่ปุ่น ตั้งแต่ ค.ศ.1850-1868” จะเห็นว่า งานเขียนส่วนใหญ่มุ่งเน้นอธิบายถึงการเดินทางมาของสหรัฐอเมริกา โดยมี นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ เป็นผู้บัญชาการกองเรือรบจำนวน 8 ลำ ซึ่งนำไปสู่การเปิดท่าเรือ 3 แห่ง คือ นางาซากิ ชิโมดะ ฮาโกดาเตะ และการทำสนธิสัญญาคานากาว่าร่วมกันของทั้ง 2 ประเทศ ดังนั้นการศึกษาวิจัยในหัวข้อ “บทบาทของอเมริกาต่อการเปิดท่าเรือญี่ปุ่นตั้งแต่ ค.ศ. 1850-1868” จึงเป็นการศึกษาที่ต้องการอธิบายถึงบทบาทของสหรัฐอเมริกาและผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ของประเทศญี่ปุ่นภายหลังการเปิดท่าเรือ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

1.ปัจจัยที่มีส่วนผลักดันให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาดำเนินการเปิดท่าเรือญี่ปุ่น ในช่วงปลาย

สมัยโทกูงาวะ

ปัจจัยที่มีส่วนผลักดันให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาดำเนินการเปิดท่าเรือญี่ปุ่น มีอยู่ 2 ปัจจัยประการแรก คือ แรงผลักดันจากการแข่งขันของประเทศมหาอำนาจตะวันตกภายใต้ลัทธิพาณิชย์นิยม โดยเฉพาะอังกฤษและรัสเซีย ต่างก็ต้องการที่จะเป็นคู่ค้ากับญี่ปุ่น ส่วนสหรัฐอเมริกามีธุรกิจล่า

ปลาวาฬบริเวณแปซิฟิกตอนเหนือและรอบๆหมู่เกาะญี่ปุ่น ทั้งยังต้องข้ามมหาสมุทรแปซิฟิกเพื่อไปติดต่อกับจีนจึงจำเป็นต้องแวะเติมเสบียงอาหารและถ่านหินที่ญี่ปุ่น ประการที่สอง คือ ความต้องการที่จะขยายตลาดสินค้าของสหรัฐอเมริกา จากความเจริญรุ่งเรืองในการค้าขายทำให้สหรัฐอเมริกาต้องการหาแหล่งระบายสินค้า ดังนั้นถ้าสหรัฐอเมริกาได้ญี่ปุ่นเป็นคู่ค้าก็จะส่งผลดีต่อธุรกิจและยังเป็นหนทางในการติดต่อกับจีนได้อย่างสะดวกอีกด้วย ซึ่งในขั้นนี้ได้อธิบายรายละเอียดปัจจัยทั้ง 2 ประการ ได้ดังนี้

1.1 การแข่งขันของประเทศมหาอำนาจตะวันตกภายใต้ลัทธิพาณิชย์นิยม

ภายหลังจากสงครามฝิ่น ระหว่างอังกฤษกับจีนในค.ศ. 1844 ประเทศมหาอำนาจตะวันตกเริ่มมีความสนใจญี่ปุ่น แต่ญี่ปุ่นได้ดำเนินนโยบายปิดประเทศ และทำการค้าเฉพาะกับ จีนและฮอลันดาเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ได้รับแรงกดดันจากชาติตะวันตก ดังกรณีของประเทศอังกฤษได้เข้ามายังท่าเรือนางาซากิในค.ศ. 1808 โดยจับเอาลูกเรือชาวฮอลันดาเป็นตัวประกันเพื่อแลกกับเสบียงอาหาร ซึ่งได้สร้างความขุ่นเคืองแก่ชาวญี่ปุ่นอย่างมาก ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอังกฤษกับญี่ปุ่นในขณะนั้นไม่ค่อยดีนัก ส่วนรัสเซียซึ่งได้มีการเดินทางไปสำรวจยังหมู่เกาะคูริลและ ฮอกไกโด ในค.ศ. 1811 พยายามที่จะติดต่อกับญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการและต้องการให้ญี่ปุ่นช่วยเหลือลูกเรือที่อัปปางและมอบสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆให้แก่ลูกเรือชาวรัสเซีย แต่ญี่ปุ่นปฏิเสธทุกข้อเรียกร้อง ทำให้รัสเซียได้ติดต่อกับญี่ปุ่นผ่านเพียงหมู่เกาะคูริลเท่านั้น

ในส่วนของสหรัฐอเมริกา ได้ทำธุรกิจปลาวาฬในมหาสมุทรแปซิฟิกตอนเหนือและรอบๆหมู่เกาะญี่ปุ่น มาตั้งแต่ค.ศ. 1843 ทั้งยังต้องแล่นเรือผ่านมหาสมุทรแปซิฟิกไปยังประเทศจีน โดยที่ ญี่ปุ่นตั้งอยู่บนเส้นทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน จึงเป็นเหตุผลผลักดันให้สหรัฐอเมริกาต้องการจะเปิดประเทศญี่ปุ่น เพราะ ชาวอเมริกันแล่นเรือ ผ่านมายังญี่ปุ่นหลายร้อยลำต่อปี ทำให้จำเป็นต้องแวะเติมเสบียงอาหารและถ่านหิน แต่เนื่องจากกฎหมายญี่ปุ่นในขณะนั้นมี การลงโทษชาวต่างชาติที่เข้ามาอย่างรุนแรง จึงทำให้สหรัฐอเมริกาเรียกร้องญี่ปุ่นในการให้ความช่วยเหลือต่อลูกเรืออเมริกาที่เรืออัปปางด้วยความเมตตา

โดยใน ค.ศ.1845 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ส่งนายเจมส์ บิคเคิล มาเป็นตัวแทนเจรจาการค้า แต่ญี่ปุ่นก็ได้ปฏิเสธต่อข้อเรียกร้องต่างๆไป กระทั่งการเดินทางมาของนายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ ใน

ค.ศ.1852 พร้อมยื่นสาส์น ของประธานาธิบดีฟิลมอร์และมอบของขวัญจำนวนหนึ่งแก่รัฐบาลญี่ปุ่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตและแสดงเจตจำนงที่จะทำสนธิสัญญากับญี่ปุ่น (เพ็ญศรี กาญจนโนทัย 2527 : 94)

1.2 ความต้องการที่จะขยายตลาดสินค้าและแสวงหาทรัพยากรของสหรัฐอเมริกา

ภายหลังจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรปและสหรัฐอเมริกาในศตวรรษที่ 18-19 ประเทศมหาอำนาจตะวันตกได้แผ่ขยายอิทธิพลเข้ามายังประเทศแถบเอเชีย ซึ่งเชื่อมโยงกับการเติบโตทางอุตสาหกรรมและการแสวงหาตลาดเพื่อระบายสินค้า ทั้งนี้ในค.ศ. 1846 บริษัทเดินเรือแปซิฟิกของสหรัฐอเมริกาก็กำลังวางแผนจะเปิดสายการเดินเรือเส้นทางจากซานฟรานซิสโกไปยังเซี่ยงไฮ้เพื่อทำการค้ากับเอเชียและ แผ่ขยายอำนาจมายังดินแดนตะวันออก และปรารถนาที่จะแสวงหากำไรจากการค้าที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก อีกทั้งเรือสินค้าตะวันตกที่ต่างมุ่งหน้ามาค้าขายกับเมืองกวางตุ้ง ของจีนจำเป็น ต้องจอดเทียบชายฝั่งทะเลตะวันออกของญี่ปุ่น เพื่อแวะเติมเสบียงอาหารและถ่านหิน ดังนั้นเมื่อทำเลที่ตั้งของญี่ปุ่นอยู่ในเส้นทางเดินเรือที่สำคัญและยังเป็นแหล่งถ่านหินที่มีปริมาณมาก ซึ่งมีความสำคัญต่อเรือสินค้า ทำให้สหรัฐอเมริกามีความต้องการที่จะเปิดการค้ากับญี่ปุ่นอย่างมาก

ซึ่งสหรัฐอเมริกาก็ได้สังเกตเห็นถึงผลประโยชน์ในการทำการค้ากับญี่ปุ่นจึงมีความพยายามที่จะเปิดประเทศญี่ปุ่นและลงนามในสนธิสัญญาการค้าญี่ปุ่นเพราะนอกจากญี่ปุ่นมีความสำคัญทางด้านยุทธศาสตร์แล้ว ญี่ปุ่นก็ยังมีการทำประมงชายฝั่งจับปลาพามาสดักเอาน้ำมันให้ประโยชน์ในการให้แสงสว่างและประกอบอาหาร มีการพบน้ำมันปิโตรเลียม ในทางตะวันตกของเกาะฮอนชู (เพ็ญศรี กาญจนโนทัย, 2527 : 59) อีกทั้งยังมีการทำเหมืองเงินและทองเพื่อนำมาผลิตเหรียญ ส่วนทองแดงและเหล็กก็นำมาทำอาวุธ โดยเฉพาะการทำดาบ ที่มีคุณภาพดีจนเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ ส่งไปขายยังจีนและฮอลันดาอีกด้วย

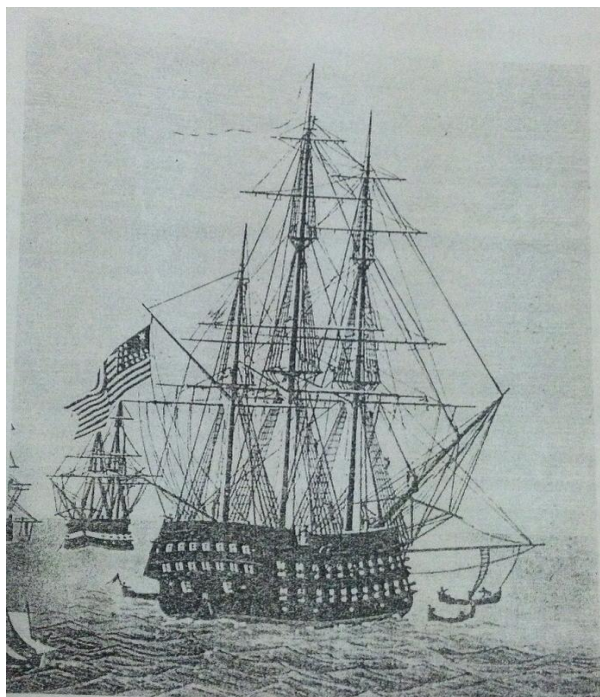
2. บทบาทของสหรัฐอเมริกาต่อการเปิดท่าเรือญี่ปุ่น

สหรัฐอเมริกา มีบทบาทสำคัญอย่างมากในฐานะที่เป็นประเทศแรกที่สามารเข้ามาดำเนินการในการเปิดประเทศญี่ปุ่น ได้จนประสบความสำเร็จ หลังจากที่ญี่ปุ่นดำเนินนโยบายปิดประเทศมานานกว่า 200ปี และยังสามารถส่งนามในสนธิสัญญาทางการค้าคือสนธิสัญญาคานะกาวะกับญี่ปุ่นเมื่อวันที่ 31 มีนาคม ค.ศ. 1854 ที่เมืองเอโดะ (โตเกียวปัจจุบัน) ซึ่งต่อมาชาติตะวันตกอื่นๆ ต่างก็เข้ามาเรียกร้องให้ญี่ปุ่นยอมทำสนธิสัญญาการค้า โดยยึดเอาสนธิสัญญาคานะกาวะเป็นแบบอย่าง ดังนั้นในที่นี้จึงขออธิบายถึงบทบาทของสหรัฐอเมริกาในการดำเนินการเข้ามาเปิดท่าเรือญี่ปุ่นในช่วง ค.ศ.1850-1868 ดังต่อไปนี้ 1) การใช้กองทัพเรืออเมริกันที่มีแสนยานุภาพเข้ามากดดันเพื่อให้ญี่ปุ่นดำเนินการเปิดท่าเรือ 2) การดำเนินการเจรจาของ นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ เพื่อให้ญี่ปุ่นลงนามในสนธิสัญญาคานะกาวะ 3) การเป็นต้นแบบของสนธิสัญญาคานะกาวะให้กับประเทศมหาอำนาจตะวันตกที่เข้ามาทำสนธิสัญญากับญี่ปุ่น ตามลำดับดังนี้

2.1 การใช้กองทัพเรืออเมริกาที่มีแสนยานุภาพเข้ามากดดันเพื่อให้ญี่ปุ่นดำเนินการเปิด

ท่าเรือ

สหรัฐอเมริกาเคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการสำหรับการเปิดประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ ค.ศ. 1845 โดยพ่อค้าอเมริกันชื่อ นายอาร์อน ปาล์มเมอร์ เห็นถึงผลประโยชน์ที่จะทำการค้ากับญี่ปุ่นและเรือสินค้าของสหรัฐอเมริกาก็จำเป็นต้องจอดเติมถ่านหินและเสบียงอาหารอีกทั้งญี่ปุ่นยังตั้งอยู่บนเส้นทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนร่วมกัน ดังนั้นในปี ค.ศ. 1848 รัฐบาลอเมริกาจึงส่งนาย เจมส์ บิดเดิ้ล มาเจรจาเพื่อทำสนธิสัญญาการค้าร่วมกัน โดยได้รับคำสั่งว่าให้ระมัดระวังการกระทำในการติดต่อกับชาวญี่ปุ่นมากที่สุด ต้องปราศจากท่าทีคุกคามใดๆ แต่ก็ยังไม่สามารถทำความสัมพันธ์ทางการทูตกับญี่ปุ่นได้

เรือดำ ของนายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่

ที่มา: หนังสือประวัติศาสตร์ทั่วไปญี่ปุ่นสมัยใหม่

จนกระทั่งการเดินทางเข้ามายังประเทศญี่ปุ่นของนายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ พร้อมกองเรือรบอเมริกาจำนวน 3 ลำ หรือที่เรียกว่าเรือดำ แล่นออกจากรัฐเวอร์จิเนีย ในวันที่ 24 พฤศจิกายน ค.ศ. 1852 มาถึงชายฝั่งอูราวะในวันที่ 8 กรกฎาคม ค.ศ. 1853 (ฮิวจ์ บอร์ดัน, 2526:39) ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองเอโดะไปประมาณ 35 ไมล์ ได้สร้างความตื่นตระหนกให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก เพราะรัฐบาลญี่ปุ่นทราบดีถึงแสนยานุภาพ ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีอาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพเรือสหรัฐอเมริกาจึงเกรงว่านโยบายที่เคยปฏิบัติมาในการขับไล่ชาวต่างชาติออกไปนั้นจะก่อให้เกิดสงครามได้ รัฐบาลโทกูงาวะจึงให้การต้อนรับกองทัพเรืออเมริกาในฐานะทูต ให้ความช่วยเหลือด้านเสบียงอาหาร นายพลเรือจัตวา แมทธิว เพอร์รี่ ในฐานะทูตของสหรัฐอเมริกาได้ขึ้นสาส์นจากประธานาธิบดีฟิลมอร์และของขวัญจำนวนหนึ่งเพื่อแสดงความจำนงที่จะเจรจาทำสนธิสัญญากับญี่ปุ่น โดยเนื้อหาในสาส์นมีทำนองคุกคามหากญี่ปุ่นไม่ทำตามข้อเรียกร้อง ซึ่งเห็นจากกรณีเมื่อครั้งที่นายเจมส์ บิดเคิล เดินทางมานั้น ได้รับคำสั่งให้หลีกเลี่ยงในการใช้ภาษาหรือท่าทีใดๆที่เป็นการคุกคามญี่ปุ่น แต่กลับไม่ประสบความสำเร็จในการเจรจการค้ากับ

ญี่ปุ่น เพอร์รี่จึงได้ขึ้นสาส์นและเดินทางออกจากญี่ปุ่นไปยังเกาะคูริลทันที โดยจะเดินทางกลับมารับคำตอบโดยตรงด้วยตนเองไม่ผ่านชาวฮอลันดา พร้อมกับจำนวนเรือรบที่มากขึ้น จากนั้นเพอร์รี่ก็เดินทางออกจากชายฝั่งเมืองอูราวะของญี่ปุ่นและยังได้ยิงปืนแสดงแสนยานุภาพจากขบวนเรือรบ ซึ่งสร้างความแตกตื่นให้กับประชาชนญี่ปุ่นอย่างยิ่ง

2.2 การดำเนินการเจรจาของนายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่เพื่อให้ญี่ปุ่นลงนามใน

สนธิสัญญาอะนะกาวะ

นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่

ที่มา: www.war-world.com/สงครามญี่ปุ่น-รัสเซีย/

ภายหลังจากนายพลเรือจัตวา แมทธิว เพอร์รี่ ได้ขึ้นสาส์นจากประธานาธิบดีฟิลมอร์เพื่อแสดงความจำนงที่จะเจรจาท่าสนธิสัญญาการค้ากับญี่ปุ่น รัฐบาลโทกุงาวะก็ได้จัดพิธีรับสาส์นขึ้นที่เมืองคูริฮามะ ในวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 1853 เพื่อประวิงเวลาในการปรึกษาหารือและตัดสินใจต่อข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาที่ไปปฏิบัติต่อลูกเรืออเมริกาที่จอดเทียบท่าเพราะเรืออับปางด้วยความเมตตา เป็นเมืองท่าในการแวะเติมเสบียงอาหารและถ่านหินให้แก่เรือสินค้าสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้รัฐบาลญี่ปุ่นได้ทราบถึงแสนยานุภาพของกองทัพเรืออเมริกาจากคู่ค้าชาวฮอลันดา ภายหลังจากที่เพอร์รี่เดินทางออกจากญี่ปุ่นได้ 3 วัน ก็เกิดการถกเถียงกันขึ้นในรัฐบาลโทกุงาวะในการยอมรับต่อข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกา เพอร์รี่จึงได้มีการยื่นสาส์นมายังสภาอาวุโสของญี่ปุ่นความว่า “ถ้า

สารแห่งมิตรภาพของประธานาธิบดีถึงสมเด็จพระจักรพรรดิไม่เป็นที่ยอมรับและไม่มีคำตอบอย่างเหมาะสมแล้ว เขาถือว่าสหรัฐอเมริกาถูกลบหลู่เกียรติศักดิ์และจะไม่รับผิดชอบต่อผลใดๆที่จะเกิดขึ้น” (ฮิวจ์ บอร์ดัน, 2526 : 40) จากข้อความในสาส์นดังกล่าว ยิ่งทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นตกอยู่ในภาวะถูกกดดันอย่างหนัก เพราะเกรงว่าจะนำประเทศเข้าสู่สงคราม กระทั่งในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1854 นายพลเรือจัตวา แมทธิว เพอร์รี่ ได้เดินทางกลับมายังญี่ปุ่นอีกครั้งพร้อมกับกองเรือรบที่ทันสมัย 8 ลำ และมีทหารทั้งหมด 1,600 คน เพอร์รี่ได้กล่าวผ่าน นายฮาซาชิ โนบุโร หัวหน้าตัวแทนเจรจาไว้ว่า “เราจะทำการเจรจาด้วย แต่ถ้าหากว่าข้อเสนอของเขาถูกปฏิเสธ เขาก็พร้อมที่จะทำสงครามทันที และว่าเขามีเรือรบอยู่ 50 ลำในน่านน้ำใกล้เคียง และอีก 50 ลำในแคลิฟอร์เนีย ” (ฮิวจ์ บอร์ดัน, 2526 : 48)

ดังนั้นญี่ปุ่นจึงตกลงให้มีการเจรจาที่เมืองคานะกาวะ โดยยอมปฏิบัติตามข้อเสนอของสหรัฐอเมริกาในการจัดหาถ่านหินและเสบียงอาหารต่างๆ ให้ความช่วยเหลือลูกเรืออเมริกาที่ประสบภัยด้วยความเมตตา โดยเพอร์รี่ได้เรียกร้องให้เปิดเมืองท่าคานะกาวะแทนเมืองนางาซากิ แต่รัฐบาลญี่ปุ่นเห็นว่าเมืองคานะกาวะอยู่ใกล้ศูนย์กลางของรัฐบาลเกินไป จึงเสนอที่จะเปิดเมืองท่าฮาโกดาเตะและซิมิเดะ และเพอร์รี่ยังเห็นว่าควรมีการแต่งตั้งกงสุลอเมริกาผู้ที่สามารถดำเนินการเจรจาการค้าได้ ข้อเสนอทั้งหมดนี้ถูกรวมไว้ในสนธิสัญญาคานากาวะ ซึ่งลงนามร่วมกันเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 1854(เพ็ญศรี กาญจโนมัย, 2527 :96) นับเป็นการสิ้นสุดยุคแห่งการอยู่อย่างโดดเดี่ยวของญี่ปุ่น

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้การเจรจากับญี่ปุ่นบรรลุผล คือ นายพลเรือจัตวา แมทธิว เพอร์รี่ ได้เตรียมการมาอย่างรอบคอบ แม้จะมีความเคียดแค้นแต่เขาก็ปฏิบัติต่อชาวญี่ปุ่นด้วยอัธยาศัยไมตรี จึงสร้างความประทับใจแก่โชกุนและประชาชนญี่ปุ่น อีกทั้งชาวอเมริกัน ยังได้มีการมอบของขวัญแก่โชกุน นอกจากนี้สหรัฐอเมริกา ยังได้แสดงให้เห็นถึงเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าผ่านทางโรงเรียนของญี่ปุ่น อย่างเช่น รถไฟชนิดเครื่องจักรไอน้ำซึ่งวิ่งได้ 20 ไมล์ต่อชั่วโมง เครื่องโทรเลขในการส่งข่าวสาร (ฮิวจ์ บอร์ดัน, 2526 : 50) ทำให้ชาวญี่ปุ่นรู้สึกว่าจะอาจมีผลประโยชน์อีกมากที่จะได้รับจากการติดต่อกับโลกตะวันตก ชาวญี่ปุ่นจึงประจักษ์ถึงวิวัฒนาการของชาวอเมริกันที่เจริญก้าวหน้ากว่าญี่ปุ่นอย่างมาก

2.3 การเป็นต้นแบบของสนธิสัญญาคณะกาะให้กับประเทศมหาอำนาจตะวันตกในการ

เข้ามาทำสนธิสัญญากับญี่ปุ่น

จากความสำเร็จที่นายพลเรือจัตวา แมทธิว เพอร์รี่ ได้เข้ามาทำสนธิสัญญาคณะกาะได้ ก่อนประเทศมหาอำนาจตะวันตกอื่นๆ ในค.ศ 1854 ส่งผลให้อังกฤษและรัสเซียซึ่งต่างก็สนใจที่จะค้าขายกับญี่ปุ่นเช่นกัน ทั้ง 2 ประเทศจึงเริ่มเข้ามาเรียกร้อง ให้ญี่ปุ่นทำสนธิสัญญาการค้าโดยยึดเอาสนธิสัญญาคานากาวะเป็นต้นแบบ โดยในเดือนกันยายน ค.ศ. 1854 เรือรบอังกฤษภายใต้การนำของนายพลเรือโทสเตอร์ลิง ได้เดินทางมาถึงเมืองนางาซากิเพื่อเรียกร้องสิทธิในการทำสนธิสัญญา และเขาก็ประสบความสำเร็จโดยได้ทำสนธิสัญญากับญี่ปุ่นเช่นเดียวกับสนธิสัญญาคานากาวะ ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1854 (ทองสุข เกตุโรจน์, 2543 : 98) โดยญี่ปุ่นอนุญาตให้เรืออังกฤษจอดแวะเติมเสบียงอาหารได้ที่เมืองนางาซากิและเมืองฮาโกดาเตะได้ ต่อมาในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1854 พลเรือเอกปูเตียดินของรัสเซียเดินได้นำเรือ ไดอะนา เดินทางมายังเมืองโอซากา แต่รัฐบาลญี่ปุ่นปฏิเสธที่จะเจรจากับรัสเซียที่โอซากา ปูเตียดินจึงมุ่งหน้าไปทางตะวันออกเดินทางไปยังเมือง ชิโมดะเพื่อเจรจากับญี่ปุ่นและขอทำสนธิสัญญาเช่นเดียวกันกับสนธิสัญญาคณะกาะ โดยมีการเรียกร้องให้ญี่ปุ่นอนุญาตให้เรือรัสเซียสามารถจอดเทียบท่าที่ทำเรือชิโมดะได้และให้ความช่วยเหลือลูกเรือชาวรัสเซียที่เรืออับปางจากการชนหินโสโกลก รัสเซียประสบความสำเร็จในการเจรจากับญี่ปุ่นและได้ลงนามในสนธิสัญญาชิโมดะ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1855 โดยญี่ปุ่นยอมเปิดเมืองท่านางาซากิให้รัสเซียและอนุญาตให้ตั้งกงสุลขึ้นที่เมืองฮาโกดาเตะ อย่างไรก็ตามในสนธิสัญญาชิโมดะฉบับนี้ยังได้ระบุเกี่ยวกับเขตแดนซึ่งรัสเซียยอมยกหมู่เกาะคูริลที่อยู่ตอนใต้เกาะฮูรูปทั้งหมดให้แก่ญี่ปุ่น (ฮิวจ์ บอร์ดัน, 2526 : 51-52) ปลายปีค.ศ. 1855 เนเธอร์แลนด์ได้เดินทางมายังญี่ปุ่น และมีการมอบเรือกลไฟ ชื่อโซเอมบิง มายังเมืองนางาซากิ (ริชาร์ด สตอร์รี่ ,2520:85) พร้อมมีเจ้าหน้าที่ทำการฝึกสอนชาวญี่ปุ่นในการต่อเรือและเดินเรือ สร้างความรู้สึกระทึกใจแก่ชาวญี่ปุ่นอย่างมาก เนเธอร์แลนด์จึงประสบความสำเร็จในการทำสนธิสัญญากับญี่ปุ่น รวมทั้งประเทศฝรั่งเศสก็ได้เรียกร้องให้มีกิจกรรมเพื่อการค้ากับญี่ปุ่นอีกด้วย

ดังนั้นญี่ปุ่นจึงได้ทำ “สนธิสัญญา 5 ชาติ” (เพ็ญศรี กาญจนอมัย ,2527 : 97) กับสหรัฐอเมริกา อังกฤษ รัสเซีย เนเธอร์แลนด์ และฝรั่งเศส ซึ่งเนื้อหาของสนธิสัญญาต่างๆได้ยึดเอา

สนธิสัญญาคานากาวะเป็นต้นแบบ มีเนื้อหาคือ การให้ความช่วยเหลือต่อลูกเรือที่อัปปาง เป็นเมืองท่าในการเติมเสบียงอาหารและถ่านหินมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันในบริเวณเมืองท่า ซึ่ง เป็นไปตามที่นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ ได้ยื่นข้อเสนอไว้เมื่อตอนที่เปิดท่าเรือญี่ปุ่นทั้ง 3 แห่ง คือ นางาซากิ ชิโมดะ และฮาโกดาเตะ นับเป็นการยุตินโยบายปิดประเทศของญี่ปุ่นที่มีมาตั้งแต่ ทศวรรษที่1630

3. ผลกระทบที่ญี่ปุ่นได้รับภายหลังจากสหรัฐอเมริกาเข้ามาดำเนินการเปิดท่าเรือ

ภายหลังจากที่สหรัฐอเมริกาสามารถเปิดการค้ากับญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการเป็นชาติแรก ทำให้ประเทศตะวันตกอื่นๆ ได้เข้ามาติดต่อค้าขายกับญี่ปุ่นมากขึ้น โดยมีชาวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาทำการค้าขายบริเวณเมืองท่าทั้ง 3 แห่งของญี่ปุ่นได้แก่ นางาซากิ ชิโมดะและฮาโกดาเตะเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อประเทศญี่ปุ่นคือ 1) การถูกจำกัดอัตราในการเก็บภาษีของรัฐบาลญี่ปุ่นจากสหรัฐอเมริกา 2) การถูกขูดรีดเก็บภาษีของชาวญี่ปุ่นจากรัฐบาล 3) การประท้วงและการลุกฮือของชาวนา 4) การโค่นล้มอำนาจรัฐบาลโทกูงาวะ 5) การเสียดีทิสภาพนอกอาณาเขตของญี่ปุ่น ภายหลังจากลงนามในสนธิสัญญา คะนะกาวะ ซึ่งสามารถอธิบายประเด็นสำคัญต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

3.1 การถูกจำกัดอัตราในการเก็บภาษีของญี่ปุ่นจากสหรัฐอเมริกา

ภายหลังจากที่ประเทศญี่ปุ่นลงนามในสนธิสัญญา คะนะกาวะมีการอนุญาตให้สินค้าจากต่างชาติเข้ามาจำหน่ายในญี่ปุ่นได้ โดยสินค้าที่ผลิตด้วยเครื่องจักรจากประเทศตะวันตกได้เข้ามาในญี่ปุ่นมากขึ้น แต่เดิมที่ภาษีอากรส่วนใหญ่มาจากรายได้ภายในประเทศ แต่เมื่อมีการเปิดเมืองท่าทำให้สินค้าในประเทศไม่เป็นที่นิยมทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นเก็บภาษีได้น้อยลง อีกทั้งประชาชนญี่ปุ่นมีความต้องการสินค้านำเข้าสำหรับการบริโภค เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าขนแกะ สิ่งทอต่างๆมากขึ้น ในค.ศ. 1867 เริ่มปรากฏอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่กำลังเจริญเติบโต เพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศ มีการซื้อเรือจากต่างประเทศเป็นจำนวนถึงร้อยละ 20 ของสินค้าเข้าที่เมืองนางาซากิ (ฮิวจ์ บอร์ดัน, 2526 : 80) สินค้าส่งออก เช่น ไหมดิบ กำมะถันและชา กลายเป็นสินค้าส่งออกหลัก

ที่สำคัญ ญีปุ่นมีการนำเข้าสินค้าที่เป็นอาวุธยุทธโศปกรณ์มากขึ้นประมาณร้อยละ 20 ของสินค้านำเข้าทั้งหมด

แต่เงื่อนไขของสนธิสัญญาขณะภาวะที่ญี่ปุ่นทำกับสหรัฐอเมริกาในค.ศ. 1854 ได้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราไว้ในอัตรา 1 ดอลลาร์เม็กซิกันสามารถแลกเงินญี่ปุ่นได้ 3 เบริญู รวมทั้งได้จำกัดอัตรากำไรของสินค้านำเข้าและสินค้าส่งออกไว้ จากแต่เดิมที่รัฐบาลสามารถเก็บภาษีสินค้าเข้าได้ร้อยละ 20 ก็ต้องลดการเก็บภาษีสินค้าเข้าลงเหลือร้อยละ 5 (อิวัจ บอร์ดัน , 2526 : 82) ผลที่ตามมาจากการเก็บภาษีอากรเพียงร้อยละ 5 จากสินค้านำเข้าและส่งออกทั้งหมด คือ รายได้จากการเก็บภาษีของญี่ปุ่นไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายของชาติ ส่งผลให้ญี่ปุ่นขาดดุลการค้าอย่างหนัก คือ ใน ค.ศ.1864 มูลค่าสินค้านำเข้าสูงถึง 7 ล้านดอลลาร์ และสินค้าส่งออกมีมูลค่าทั้งหมดประมาณ 10 ล้าน ดอลลาร์(ทองสุก เกตุโรจน์ ,2543:125) จากสถานการณ์ทางการคลังที่ไม่แน่นอนทำให้โชกุนต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการสร้างป้อมปราการและโรงหล่อเหล็ก อีกทั้ง ความต้องการสินค้าจากภายนอกประเทศ เช่นไหม ข้าวและชา เพิ่มมากขึ้นทำให้มีการส่งออกสินค้าเป็นจำนวนมาก จนเกิดการขาดแคลนสินค้าที่จำเป็นภายในประเทศ ส่งผลให้เกิดภาวะเงินเฟ้อในค.ศ. 1862 ราคาข้าวหน่วยละ 100 แต่ในค.ศ.1864ราคาข้าวพุ่งสูงขึ้นเป็นหน่วยละ 530 (อิวัจ บอร์ดัน , 2526 : 83) จึงส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนญี่ปุ่นอย่างมาก

3.2 การถูกขูดรีดเก็บภาษีของชาวนาญี่ปุ่นจากรัฐบาล

ผลจากการที่รัฐบาลญี่ปุ่นไม่สามารถกำหนดอัตราราคาการเก็บภาษีได้เองนั้น ส่งผลกระทบต่อให้ญี่ปุ่นต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ โชกุนต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมาก โดยไม่สามารถหารายได้มาด้วยวิธีใด นอกจากการกู้ยืมแบบบังคับ(โกโยกิน)จากพ่อค้า(พรรณี นัตรพลรักษ์, 2526 : 66)รวมทั้งดำเนินการขูดรีดภาษีเพิ่มขึ้นจากชาวไร่ชาวนา ทำให้ชาวนาและชาмуไรที่มีฐานะยากจนได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก เพราะสินค้าต่างๆมีราคาพุ่งสูงขึ้น อีกทั้งข้าวเจ้า ไหม ชา และสินค้าพื้นเมืองเริ่มขาดแคลน ผ้าฝ้ายจากต่างประเทศที่มีราคาถูกกว่าทำให้ผ้าฝ้ายของญี่ปุ่นขายไม่ได้ ชาวนาที่ยากจนได้นำที่ดินไปจำนองเพื่อกู้เงินจากชาวเมืองที่ร่ำรวย เมื่อไม่สามารถไปไถ่ถอนที่ดินคืนมาได้ ทำให้ที่ดินหลุดลอยไป ไม่มีที่ดินในการประกอบอาชีพ ทำให้ชาวนาและชาмуไรที่ยากจนละทิ้งที่ทำกินและอพยพเข้าสู่เมืองใหญ่เป็นจำนวนมาก สำหรับชาวนาที่มีที่ดินทำกิน

การค้าที่เจริญขึ้นก็ทำให้ค่าจ้างแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่าเครื่องมือทางการเกษตรมีราคาสูงขึ้น อีกทั้งยังถูกรัฐบาลบังคับให้จ่ายภาษีพืชผลถึงร้อยละ 50-70 ส่งผลให้ชาวนาต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ชาวนาและชาмуไรที่มีฐานะยากจน เกิดความไม่พอใจนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลโทกูงวะที่มีการส่งออกสินค้าบริโภคนอกประเทศจำนวนมากและไม่สามารถควบคุมสินค้าที่เข้ามาขายยังบริเวณเมืองท่าทั้ง 3 แห่ง คือนางาซึกิ ชิโมดะ และฮาโกเตะได (เพ็ญศรี กาญจนมัย, 2527:98) ส่งผลให้เกิดการประท้วงและปัญหาวุ่นวายไปทั่วประเทศญี่ปุ่น

3.3 การประท้วงและการลุกฮือของชาวนา

สิ่งที่สะท้อนความทุกข์ยากของชาวนาและชาмуไรที่มีฐานะยากจน คือการลุกฮือของชาวนา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปัจจัยทางการเมืองที่ถูกขูดรีดอย่างหนักของชนชั้นปกครอง การขาดแคลนอาหารและราคาสินค้าที่พุ่งสูงขึ้น โดยมีข้อมูลหลักจากที่ปรากฏการลุกฮือของชาวนาเกิดขึ้นมากกว่า 2,000 ครั้ง นับตั้งแต่ญี่ปุ่นลงนามในสนธิสัญญาอะนะกาวะกับสหรัฐอเมริกาในค.ศ. 1854 โดยในช่วงระหว่างค.ศ. 1850-1860 ได้เกิดการลุกฮือของชาวนาเฉลี่ยปีละ 10.4 ครั้ง และในปีค.ศ. 1866 ได้เกิดการลุกฮือมากสูงสุดถึงประมาณ 71 ครั้ง (ฮิวจ์ บอร์ดัน , 2526 : 83) ซึ่งลักษณะของการลุกฮือได้เปลี่ยนไปตามช่วงเวลา กล่าวคือ

ในช่วงแรกตั้งแต่ค.ศ.1841-1850 เป็นช่วงที่รัฐบาลโทกูงวะมีเสถียรภาพเมื่อถูกโชกุนหรือไดเมียวเข้ามาแย่งชิงผลประโยชน์ก็จะเกิดการลุกฮือขึ้นในพื้นที่ที่ต่ำหลังและเป็นการประท้วงขนาดเล็กช่วงกลางตั้งแต่ค.ศ. 1851-1860 เป็นช่วงที่ระบบโทกูงวะเริ่มสั่นคลอนการลุกฮือของชาวนาเป็นการเรียกร้องให้ไดเมียวผ่อนเบาในการเก็บภาษีและไม่เห็นด้วยกับการผูกขาดสินค้าบางชนิดของชนชั้นปกครอง ช่วงหลังตั้งแต่ค.ศ. 1861-1867 เป็นการลุกฮือของชาวนามีความรุนแรงมากขึ้นเพื่อคัดค้านการเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรมของรัฐบาลญี่ปุ่นภายใต้ข้อตกลงในสนธิสัญญาอะนะกาวะและภาวะขาดแคลนอาหารอย่างหนัก ราคาสินค้าแพงขึ้น ทวงคือพื้นที่ทำกิน (คงศักดิ์ สันติพิฤกษ์วงศ์, 2528:33) ซึ่งบางครั้งลุกลามไปถึงการทำลายสถานที่ราชการ การทุบพังทลายบ้านเมือง ทำให้กลไกการปกครองของรัฐบาลโทกูงวะไม่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ทั้งนี้การลุกฮือของชาวนาแต่ละครั้งแฝงไปด้วยความไม่พอใจในสภาพสังคม การถูกกดขี่จากชาวต่างชาติ และเรียกร้องเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตน อย่างไรก็ตามแม้ว่าการลุกฮือของชาวนานั้นไม่ได้สำเร็จทุกครั้ง แต่

ส่งผลต่อรากฐานของระบบโทกุงะวะสั่นคลอนไม่มั่นคง จนในที่สุดก็เกิดการเคลื่อนไหวทางการเมืองของขบวนการชาตินิยมเพื่อการปฏิรูปประเทศฟื้นฟูพระราชอำนาจและโค่นล้มรัฐบาลโทกุงะวะ

3.4 การโค่นล้มอำนาจรัฐบาลโทกุงะวะ

ภายใต้ปัญหาความวุ่นวายต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมญี่ปุ่น ตั้งแต่ช่วงค.ศ. 1854 รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ประชาชนในประเทศ จึงเกิดความทุกข์ยาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอและไร้เสถียรภาพของรัฐบาลโทกุงะวะ จึงเกิดการเคลื่อนไหวเพื่อปฏิรูปประเทศและเพื่อโค่นล้มอำนาจสถาบันโชกุน นอกจากนี้ในการทำสนธิสัญญากับชาติตะวันตกยังก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นภายในรัฐบาลเพราะสมาชิกส่วนหนึ่งของรัฐบาลไม่เห็นด้วยกับการทำสนธิสัญญากับชาติตะวันตก จึงทำให้สถาบันโชกุนถูกต่อต้านมากขึ้น และจากข้อตกลงในสนธิสัญญาคานะกาวะใน ค.ศ.1854 ทำให้พ่อค้าต่างชาติเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองท่าทั้ง 3 แห่งเพื่อทำการค้าขายมากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลเองไม่สามารถจำกัดสินค้าต่างชาติได้ ทำให้เศรษฐกิจตกต่ำลง ยิ่งผลักดันให้คนญี่ปุ่นเกลียดชังชาวต่างชาติมากขึ้น จึงเกิดขบวนการต่อต้านชาวต่างชาติ โดยมีการลอบสังหารชาวต่างชาติ เกิดขึ้นหลายครั้ง ยกตัวอย่างเช่น กรณีลอบสังหารนายชาร์ลส์ ริชาร์ดสัน ชาวอังกฤษที่หมู่บ้านใกล้เมืองโยโกฮาม่าในเดือนกันยายน ค.ศ. 1862 โดยรัฐบาลโทกุงะวะไม่สามารถหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ ทำให้รัฐบาลอังกฤษไม่พอใจอย่างมาก และเกิดเหตุการณ์โจมตีเผาทำลายสถานทูตขึ้นหลายครั้ง ในวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1863 ได้เกิดเหตุการณ์ใช้กำลังโจมตีเรือสหรัฐอเมริกาที่จอดอยู่ทางช่องแคบ ชิโมโนะเซกิ สร้างความเสียหายให้แก่ชาวต่างชาติอย่างมาก(เพ็ญศรี กาญจนมัย, 2527:111) ในขณะเดียวกันรัฐบาลโทกุงะวะได้รับความกดดันจากต่างชาติให้เพิ่มความคุ้มครองตลอดจนต้องรับผิดชอบรับใช้ค่าเสียหายเป็นจำนวนมาก ในช่วงตั้งแต่ค.ศ. 1854 เป็นต้นมารายได้ของรัฐบาลที่มาจากภาษีเรียกเก็บจากภาษีลดลง ทำให้ไม่มีงบประมาณในการรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตามตั้งแต่ค.ศ. 1860 ญี่ปุ่นได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรม สร้างอาวุธ สร้างอุตสาหกรรม และฝึกกองทัพเรือเลียนแบบชาติตะวันตกในแคว้นซัทสึมะ จนกลายเป็นแคว้นที่มั่งคั่งและเข้มแข็งทางการทหาร และได้กลายเป็นผู้นำในการต่อต้านสถาบันโชกุน โดยฝ่ายราชสำนักและบรรดาขุน

ศึก คือ โยชิตะ โทราจิโรได้เป็นผู้นำในการเรียกร้องให้รัฐบาลขับไล่ชาวต่างชาติ รวมทั้งแคว้นโชชู ได้นำความคิดต่อต้านชาวต่างชาติ ถวายพระเกียรติต่อองค์จักรพรรดิ และยังเป็นที่รวมตัวของคนรักชาติ จึงเกิดการเคลื่อนไหวเพื่อมุ่งโค่นล้มอำนาจรัฐบาลโทกูงาวะ (เพ็ญศรี กาญจนมัย ,2527:108) โดยพันธมิตรที่มีอิทธิพลและเป็นพลังสำคัญในการต่อต้านสถาบันโชกุน คือ พ่อค้ายาสูบ ซามูไร และไคเมียวที่หันมาประกอบอาชีพค้าขายจนร่ำรวย ได้ให้การสนับสนุนเรื่องการเงิน การเคลื่อนไหวครั้งนี้มีชื่อว่า การฟื้นฟูพระราชอำนาจสมัยเมจิ ได้เรียกร้องความภักดีต่อพระจักรพรรดิ ประณามความอ่อนแอของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาต่างประเทศ และได้สร้างคำขวัญ “ฟูโกกุ เกียวเฮ” (พรรณี ฉัตรพลรักษ์ ,2524:115) หมายถึง การสร้างชาติให้มั่นคงทางเศรษฐกิจและเข้มแข็งทางทหารทันสมัยแบบตะวันตก ซึ่งใน ค.ศ. 1868 สถาบันโชกุนก็ล่มสลายลงและนับเป็นปีที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นอย่างมาก

3.5 การเสียสิทธิสภาพนอกอาณาเขตของญี่ปุ่นหลังจากลงนามในสนธิสัญญาคานะกาวะ

เมื่อญี่ปุ่นได้ลงนามในสนธิสัญญาคานะกาวะกับสหรัฐอเมริกา ทำให้ญี่ปุ่นต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในสนธิสัญญาคือ ประธานาธิบดีเพียร์สแห่งสหรัฐอเมริกาได้แต่งตั้งนายทาวน์เซนต์ ฮาร์ส ให้ฐานะกงสุลมาประจำอยู่ที่เมือง ชิโมดะ ในวันที่ 21 สิงหาคม 1856 โดยฮาร์สได้มีการเจรจาทางการค้าอนุสัญญาใหม่เพิ่มเติมจากที่เพอร์รี่ได้ทำไว้ก่อนหน้านี้ คือ ให้ชาวอเมริกันที่เข้ามาค้าขาย ควรมิสิทธิ ที่จะอาศัยอยู่ ครอบครองทรัพย์สินสมบัติและสร้างอาคารในญี่ปุ่นได้ หากมีการกระทำผิดกฎหมายญี่ปุ่นไม่สามารถลงโทษได้ แต่ให้ขึ้นอยู่กับศาลกงสุลอเมริกา เรียกว่า สนธิสัญญาฮาร์สลงนามร่วมกันในวันที่ 29 กรกฎาคม ค.ศ. 1858 (อิวัจ บอร์ดัน , 2526 : 53) นอกจากนี้ยังมีสนธิสัญญาชิโมดะที่ลงนามระหว่างญี่ปุ่นกับรัสเซียเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1855 โดยยึดเอาสนธิสัญญาคานะกาวะเป็นแบบอย่าง นอกจากข้อตกลงด้านการค้า ยังได้ระบุเกี่ยวกับเขตแดนซึ่งรัสเซียได้มอบหมู่เกาะคูริลทางตอนใต้ให้แก่ญี่ปุ่น ชาวรัสเซียไม่ต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมายญี่ปุ่นแต่ให้อยู่ภายใต้กงสุลรัสเซีย ซึ่งสนธิสัญญาอื่นๆที่ญี่ปุ่นทำร่วมกับ อังกฤษ ฝรั่งเศสและ เนเธอร์แลนด์ก็เป็นไปในลักษณะเดียวกัน ในฐานะชาติที่รับความความอนุเคราะห์ตามเงื่อนไขในสนธิสัญญาคานะกาวะ นั้นหมายถึง การให้สิทธิสภาพนอกอาณาเขตแก่ประเทศตะวันตกอื่นๆด้วย ทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นสูญเสียอำนาจในการศาลและการปกครองประเทศ

บทสรุป

จากการศึกษาพบว่าภายหลังจากที่ญี่ปุ่นเปิดประเทศมานานกว่า 200 ปี ทำการค้าเฉพาะกับจีนและฮอลันดาเท่านั้น สหรัฐอเมริกาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเข้ามาดำเนินการเปิดท่าเรือญี่ปุ่นทั้ง 3 แห่งคือ นางาซากิ ชิโมดะ และฮาโกดาเตะ ประสบความสำเร็จเป็นประเทศแรกจากการใช้นโยบายเรือปืนและได้ลงนามในสนธิสัญญาการค้าที่เรียกว่าสนธิสัญญาคานะกาวะ โดยมีนายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ เป็นบุคคลสำคัญในการเจรจาครั้งนี้ ทำให้ประเทศมหาอำนาจตะวันตกอื่นๆ ได้เข้ามาเรียกร้องที่จะทำสนธิสัญญาการค้ากับญี่ปุ่นในลักษณะเดียวกันกับสนธิสัญญาคานะกาวะ ซึ่งผลจากการเปิดประเทศทำให้สังคมญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รัฐบาลญี่ปุ่นถูกจำกัดสิทธิในการเก็บภาษีตามเงื่อนไขในสนธิสัญญา จึงเกิดการบูดริคเก็บภาษีจากประชาชนเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความไม่พอใจต่อสถาบันโชกุน อันนำไปสู่การประท้วงและการลุกฮือของชาวนาจินหลายครั้ง บ้านเมืองเกิดความระส่ำระสาย จากสถานการณ์ความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ญี่ปุ่นแสดงให้เห็นถึงความไร้เสถียรภาพของรัฐบาลโทกุงะวะ จึงเกิดขบวนการชาตินิยมเพื่อปฏิรูปประเทศและฟื้นฟูพระราชอำนาจขององค์พระจักรพรรดิ นับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น นำไปสู่การปฏิรูปเมจิในค.ศ. 1868 ซึ่งเป็นยุคแห่งการพัฒนาประเทศให้ทันสมัยเจริญก้าวหน้าอย่างในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- คงศักดิ์ สันติพิทยวงษ์. **วิวัฒนาการทุนนิยมของญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: โครงการแปลไทย-ญี่ปุ่นมูลนิธิ
 ดำรงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ , 2528
- เพ็ญศรี กาญจโนมัย. **ประวัติศาสตร์ทั่วไปญี่ปุ่นสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นในพระ
 บรมราชูปถัมภ์, 2527.
- ริชาร์ด สตอร์รี่. **ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่**. แปลโดย พรรณี สรุงบุญมี. กรุงเทพฯ: โครงการดำรง-
 สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2520.
- วิชญา สังข์ศรี. **ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2537.
- สมบูรณ์ ศุภศิลป์. **ปาฏิหาริย์ญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรบรรเจิด, 2523.
- ฮิวจ์ บอร์ดัน. **ศตวรรษใหม่ของญี่ปุ่นจากเปอริถึงปัจจุบัน**. แปลโดย วุฒิชัย มูลศิลป์. กรุงเทพฯ:
 แสงรุ่งการพิมพ์ , 2526.
- E.H. Norman. **ญี่ปุ่น: การก่อตัวเป็นชาติสมัยใหม่**. แปลจาก. Japan's emergence as a modern state.
 แปลโดย พรรณี นัทรพลรักษ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- Professor W.G. Beasley **ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่**. แปลโดยทองสุข เกตุโรจน์. กรุงเทพฯ:
 ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ , 2543.